

Załącznik
do Zarządzenia nr 77/2011
Wójta Gminy Drzycim
z dnia 28 listopada 2011 r.

GMINNY PROGRAM

PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

ALKOHOLOWYCH

ORAZ

PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

NA ROK 2012

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2012**

Jednym z elementów polityki społecznej prowadzonej na terenie gminy Drzycim jest monitorowanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i podejmowanie różnych form działań służących ich rozwiązywaniu, jak również zmniejszaniu ich dolegliwości. Podstawę prawną do prowadzenia działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami), natomiast ustawa z dnia 25 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami), które określają najważniejsze kategorie zadań, które powinny być realizowane przez samorządy gminne.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii został opracowany w oparciu o art. 18, ust. 2, pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 10, pkt. 1, ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005, Nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami) oraz w oparciu o art. 4¹, pkt.1, ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 roku, Nr 70, poz. 473 z późniejszymi zmianami), z których wynika między innymi, że gmina w ramach zadań własnych ma za zadanie prowadzić profilaktyczną działalność informacyjną, edukacyjną oraz szkoleniową w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Program zawiera zadania określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, które będą realizowane w formach dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych oraz z wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania uzależnieniom na terenie gminy Drzycim, opiera się na systematyczności i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie.

Głównymi założeniami programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania alkoholu oraz narkotyków, rozwój działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, wzrost społecznej świadomości dotyczącej tej tematyki oraz doskonalenie współpracy pomiędzy osobami i instytucjami. Program jest skierowany do lokalnej społeczności i ma na celu określenie zadań i zamierzeń w dziedzinie trzeźwości, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii, a także leczeniu osób uzależnionych i łagodzeniu skutków nadużywania alkoholu oraz narkotyków.

Program uwzględnia działania profilaktyczno-informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia oraz zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Uwzględnia system działań pomocowych skierowanych do osób uzależnionych, osób spożywających alkohol w sposób szkodliwy i ryzykowny, jak również do ich rodzin. Podstawową rolą programu jest położenie nacisku na prowadzenie profilaktycznej działalności.

WSTĘP

Wśród różnych problemów społecznych w naszym kraju te związane z alkoholem i narkotykami są jednymi z najtrudniejszych do rozwiązania. Wynika to przede wszystkim z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale i całe społeczeństwo. Codzienne obserwacje, a także doniesienia prasowe i telewizyjne pokazują, że u źródeł wielu tragicznych zdarzeń poruszających opinię publiczną znajduje się alkohol. Wypadek spowodowany przez nietrzeźwego kierowcę, nastolatki spacerujące po mieście z alkoholem w ręku, dziecko pobite przez pijanego rodzica – to tylko niektóre z problemów, gdzie w tle znajduje się alkohol. Dziś już nikt nie ma wątpliwości, że na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy człowiek, niezależnie od tego czy pije alkohol czy nie. Uzależnienie od środków toksycznych stanowi problem w wielu krajach. W polskim społeczeństwie wzrasta zjawisko nadużywania alkoholu, którego produkcja, handel oraz import wymykają się spod kontroli. W tej sytuacji powszechnego zagrożeni i ryzyka uzależnienia potrzebna jest rzetelna wiedza o szkodliwości wielu środków, po które tak łatwo i lekkomyślnie coraz częściej sięgają dzieci, młodzież i dorośli. Zbyt ryzykowne są te pierwsze kontakty ze środkami uzależniającymi. Człowiek przyjmując je, traci wolność, staje się ich niewolnikiem, gdyż nieświadomie uzależnia się od nich. W obliczu narastającej skali tego zjawiska coraz pełniej uświadamiamy sobie konieczność podjęcia działań profilaktycznych, zapobiegających takim negatywnym zjawiskom społecznym.

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącym stanu zdrowia na świecie, alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialnym za ponad 60 rodzajów chorób i urazów. Do najczęstszych przypadków należą zatrucia alkoholem, wypadki, zabójstwa, samobójstwa dokonywane pod wpływem alkoholu. Zgony są także skutkiem powikłań zdrowotnych wynikających z uzależnienia takich jak: zespół abstynencyjny, marskość wątroby, ostre i przewlekłe zapalenie trzustki.

Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także społeczne, takie jak: naruszanie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie.

W aspekcie socjologicznym alkoholizm jest zjawiskiem społecznym, stanowi przejaw i formę niedostosowania społecznego i uważany jest za zjawisko społecznie niepożądane. Z punktu widzenia medycznego uzależnienie alkoholowe jest odrębną jednostką nozologiczną, objawem i zespołem chorobowym, wymagającym leczenia. W ujęciu psychologicznym zaś, jest zaburzeniem w rozwoju osobowym jednostki, charakteryzującym się uszkodzeniem sprawności psychofizycznych, zmianą postaw hierarchii wartości, z tendencją do agresji, autoagresji i przestępczości.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych i rozumie się zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak niemożność jego przerwania.

Uzależnienie od alkoholu to stan psychiczny i fizyczny, wynikający ze współdziałania żywego organizmu i alkoholu. Stan ten charakteryzuje się zmianami w zachowaniu i innymi następstwami, w tym zawsze przymusem (nieodpartą chęcią) ciągłego lub okresowego używania alkoholu po to, aby doświadczyć psychicznych efektów jego działania lub uniknąć objawów wynikających z jego braku tj. złego samopoczucia, dyskomfortu. To „choroba przewlekła, postępująca, potencjalnie śmiertelna. Rozwija się podstępnie, bez świadomości chorego”. O uzależnieniu od alkoholu mówimy wówczas, kiedy zaczyna on panować nad życiem człowieka, kiedy staje się ważniejszy niż cokolwiek innego. Kiedy w wyborach życiowych człowiek – między alkoholem a pracą, alkoholem a uczuciem, alkoholem a dobrem rodziny – wygrywa alkohol.

Charakterystyczne zmiany tej choroby uwidaczniają się także w sferze emocji. Życie emocjonalne zostaje podporządkowane środkom zmieniającym nastrój, w miarę rozwoju uzależnienia obniża się znacząco zdolność do radzenia sobie ze stresem i stanami podwyższonego napięcia. W miarę odurzania się tracą na znaczeniu wcześniej istotne wartości, zasady i normy moralne. Charakterystyczna jest także rezygnacja z możliwości rozwoju zawodowego. Uzależnieniu towarzyszą nieprzyjemne doznania psychiczne, stany lękowe, strach i poczucie winy.

Czasem ludzie z trudem odnajdują swoją drogę w zmieniającej się rzeczywistości. Poszukują nowych doznań, chcą się rozluźnić, eksperymentują na różne sposoby, by nie czuć cierpienia, samotności i pustki. Sięgają po substancje, które mają im poprawić nastrój, samopoczucie, wydajność organizmu, czyli po narkotyki. Według ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 2009 r. narkomania to „stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne substancji odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. Substancje psychoaktywne niszczą hamulce, jakie każdy ma w sobie, stąd zachowania, do których większość nigdy by nie dopuściła. Na człowieka działają w taki sposób, że go zniewalają. Są to środki chemiczne, które tak wpływają na układ nerwowy, że zmieniają samopoczucie, nastrój, świadomość i zachowanie osoby. Łatwo jest zrobić pierwszy krok i eksperymentować, trudno wyjść z narkotycznego zniewolenia. Uzależnienie, czyli moment kiedy dany środek jest potrzebny jak coś, bez czego nie można się obyć, rozwija się bardzo szybko bez świadomości osoby. Uzależnienie fizyczne pojawia się, kiedy organizm tak się przyzwyczaja do narkotyku albo leku, że gdy go nie dostaje albo dostaje w zbyt małej ilości, podwajają się nieprzyjemne reakcje fizyczne-od bólu, poprzez drżenie mięśni, wymioty, uczucie zimna, potliwość, po trudności ze snem.

Ludzie sięgają po narkotyki, ponieważ poszukują nowych doznań, narkotyki dają im złudne poczucie siły, władzy i nowych możliwości, ale też szukają sposobu na pozbycie się poczucia, że jest się niepotrzebnym, niezauważanym, bez pomysłu na dalsze życie.

Uzależnienie od narkotyków skutkuje różnymi problemami, prawnymi i społecznymi bowiem posiadanie i handel narkotykami, a także nakłanianie do wzięcia są zagrożone karą pozbawienia wolności. Są to również skutki psychologiczne, do których między innymi zaliczamy powolne uszkodzenie logicznego myślenia, obniżony nastrój, ryzyko wystąpienia psychozy, halucynacje wzrokowe i słuchowe. Jeśli chodzi o szkody zdrowotne, z uwagi na fakt, że nigdy nie wiadomo co zawierają narkotyki, najczęściej istnieje ryzyko przedawkowania, ryzyko zakażenia wirusem HIV, osłabienie organizmu, częste infekcje a także ryzyko śmierci. Uzależnienie jest podstępą chorobą, która szybko się rozwija i przynosi coraz to nowe zagrożenia i skutki. Może doprowadzić do śmierci poprzez przedawkowanie, zapaść, wypadki pod wpływem narkotyków, samobójstwa.

Granice między uzależnieniem a zdrowiem przekracza się tylko raz, potem jest zniewolenie.

W praktyce profilaktyka przeciwalkoholowa i narkotykowa łączy się z leczeniem, co reguluje ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Nakładają one na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego odpowiednie zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii.

DIAGNOZA

1. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna gminy Drzycim, przedstawia się następująco:

- a. dominującą grupą wiekową w gminie są osoby w wieku produkcyjnym a ich liczba wynosi 3341 osób;
- b. liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 650;
- c. osoby w wieku poniżej 18 roku życia stanowią liczbę 1138;
- d. 80 mieszkańców gminy ukończyło 18 lat;
- e. dominującą grupą mieszkańców ze względu na płeć są mężczyźni - 2633, natomiast kobiety stanowią liczbę 2576;

Łącznie gminę Drzycim wg stanu na dzień 16.11.2011 r. zamieszkuje 5209 mieszkańców.

W horyzoncie czasowym nie jest możliwe odwrócenie tendencji demograficznych, natomiast możliwe są działania skierowane na wzmocnienie pozycji rodziny, inwestowanie w zdrowie oraz wychowanie i edukację dzieci i młodzieży.

2. Czynniki sprzyjające uzależnieniom

a. sytuacja materialna

Osoby uzależnione od alkoholu bądź środków odurzających bardzo często charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, mają także problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Osoby z problemem alkoholowym na terenie naszej gminy, które korzystają z pomocy tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej są objęte kompleksową pomocą o charakterze profilaktycznym i naprawczym poprzez pracę socjalną, jednak należy nadal prowadzić działania, które będą prowadzić do zminimalizowania tego zjawiska. Dane z GOPS w Drzycimiu przedstawiają się następująco, jeśli chodzi o osoby korzystające z systemu wsparcia.

liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS oraz rodzin z problemem alkoholowym

rok	liczba rodzin objętych pomocą materialną GOPS	liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu
2008	231	6
2009	202	6
2010	276	8

źródło: dane statystyczne GOPS w Drzycimiu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną gminy powołaną do realizacji zadań zleconych i własnych w zakresie pomocy społecznej. Działania te są realizowane poprzez 4 pracowników.

Ośrodek współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Świeciu między innymi w zwalczaniu istniejącego bezrobocia, które występuje na terenie naszej gminy. Dzięki dużej orientacji pracowników GOPS Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może korzystać z cennych informacji dotyczących problemów alkoholowych istniejących wśród mieszkańców gminy. Ośrodek prowadzi coroczną akcję dożywiania dzieci w szkole w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna między innymi:

- przeprowadza wywiady środowiskowe
- przygotowuje plan pomocy dla podopiecznych
- monitoruje efekty podjętych działań
- pomaga w załatwianiu spraw urzędowych
- udziela szeroko rozumianego poradnictwa
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach
- przyznaje i wypłaca przewidziane ustawą świadczenia
- świadczy pracę socjalną

W I półroczu roku 2011 pomocą objęto rodzin, a powody korzystania ze świadczeń były następujące:

- ubóstwo
- sieroctwo
- bezrobocie
- niepełnosprawność
- długotrwała choroba
- alkoholizm
- bezdomność
- rodziny niepełne
- przemoc
- wielodzietność
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

b. bezrobocie

Według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu stopa bezrobocia na terenie powiatu we wrześniu 2011 r. wynosiła 17,2%. Znaczącą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, tj. pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co może prowadzić do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie.

Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny naraża dzieci na poszukiwanie alternatywnych form aktywności, związanych ze spożywaniem alkoholu i kontaktem z substancjami psychoaktywnymi.

Poziom bezrobocia w gminie i związane z tym ubożenie społeczności lokalnej ma istotny wpływ na kondycję psychospołeczną mieszkańców, potęguje patologiczne zachowania osób dotkniętych bezrobociem, sprzyja nasileniu się spożywania alkoholu, a tym samym powstawaniu uzależnień. Ponadto grupa bezrobotnych coraz bardziej nasycza się osobami uzależnionymi. Utrudnia to zarówno ich leczenie jak i poszukiwanie pracy oraz poważnie zmniejsza efekty programów pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej.

Dane statystyczne dotyczące osób bezrobotnych na terenie naszej gminy, przedstawiają się następująco:

	2009 rok	2010 rok
łącna liczba osób bezrobotnych	362	409
do 25 roku życia	105	131
powyżej 50 roku życia	46	54
Niepełnosprawni	18	16
bezrobotni powyżej 24 miesięcy	60	60
wykształcenie wyższe	19	18
wykształcenie średnie	68	68
wykształcenie ogólne	37	45
wykształcenie zawodowe	106	117
poniżej gimnazjalnego lub bez wykształcenia	132	161

źródło: dane statystyczne PUP Świecie

c. przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy w nierozłączny sposób wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych policji wynika, iż większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się nad członkiem rodziny działa pod wpływem alkoholu. Prowadzone w skali całego kraju oraz lokalne kampanie „przeciw przemocy” przyczyniają się do zwiększenia świadomości ofiar dotyczącej poznania swoich praw.

d. spożywanie napojów alkoholowych oraz używanie narkotyków

Nastolatki bardzo wcześnie poznają smak alkoholu i jest on najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną, po którą sięgają. Spożywanie alkoholu w młodym wieku hamuje rozwój emocjonalny i zaburza proces dojrzewania, a także obniża motywację do wyznaczania sobie celów w życiu, w karierze zawodowej i edukacyjnej. Staje się też pewnego rodzaju niebezpieczną „drogą na skrót”, czyli szybko dostępnym sposobem na rozwiązanie jakiegoś problemu i poradzenia sobie z trudnymi emocjami, a to z kolei pozbawia młodego człowieka uczenia się dojrzałych metod pokonywania trudności. Podobnie jest z narkotykami. Na podstawie ankiet, przeprowadzonych wśród uczniów naszych szkół można stwierdzić, że w szkole podstawowej dzieci nie mają kontaktu z narkotykami, natomiast jeśli chodzi o gimnazjum to spośród 155 uczniów, którzy brali udział w ankiecie, 25 odpowiada twierdząco na pytanie dotyczące zażywania narkotyków. Dziewczęta przyznają się do zażywania marihuany lub haszyszu, natomiast chłopcy najczęściej zażywają marihuanę, amfetaminę, sterydy, dopalacze, grzyby halucynogenne.

e. stan bezpieczeństwa

Posterunek Policji w Drzycimiu podejmuje szereg działań mających na celu zmniejszenie rozmiarów i skutków nadużywania alkoholu i narkotyków.

Stan bezpieczeństwa w rejonie działania Posterunku Policji w Drzycimiu wg stanu na dzień 15.11.2011 r.

lp.	rodzaj zagrożenia	ilość
1.	przestępstwa narkotykowe	21
2.	kierowanie pojazdem w stanie po spożyciu alkoholu (art. 178 KK*)	34
3.	uszkodzenie mienia (art. 124 KW**)	12
4.	przemoc domowa – „Niebieskie Karty”	19
5.	interwencje domowe	72
6.	osoby przekazane do Izby Wytrzeźwień	14
	*art. 187 KK §1.Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2; §2.Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi na drodze publicznej lub w strefie zamieszkania inny pojazd niż w §1, podlega karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. **art.124 KW	

źródło: dane Posterunku Policji w Drzycimiu

Główne kierunki działań

Zgodnie z tym, co stanowi ustawa, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniami:
 - a) upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy w konkretnych sytuacjach życiowych;
 - b) finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej;
 - c) dofinansowanie szkoleń, kursów zwiększających kompetencje w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii i alkoholu, pomocy psychospołecznej i prawnej, min. :
 - a) zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży eksperymentującej z narkotykami;
 - b) współpraca z policją, sądem rodzinnym i dla nieletnich, z kuratorami sądowymi w zakresie resocjalizacji osób z objawami demoralizacji i niedostosowania społecznego;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży:
 - a) promocja zdrowego stylu życia;
 - b) pomoc w organizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholizmu i narkomanii, w tym:
 - a) edukacja lekarzy rodzinnych w stosowaniu wczesnej diagnozy i interwencji w problemach alkoholizmu i narkomanii;
 - b) działalność policji związana z ograniczeniem dostępności narkotyków;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych a art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców. Ponadto celem priorytetowym będzie zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkomanii, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

Cele szczegółowe (sformułowane w oparciu o art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi):

- a)**ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- b)**zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- c)**rozwój istniejącego systemu pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie;
- d)**prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- e)**wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- f)**zwiększenie dostępu do oferty pomocowej poprzez wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych uzależnień w rodzinie;
- g)**wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia i edukacji publicznej, promowania postaw społecznych ważnych dla profilaktyki uzależnień;

Wskaźniki efektywności Gminnego Programu

- 1.Liczba podmiotów zaangażowanych w realizację programu.
2. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych i terapeutycznych.
3. Liczba osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i które zostały skierowane do GKRPA o zobowiązanie do leczenia.
4. Liczba szkoleń i osób przeszkolonych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.
5. Liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym.
- 6.Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku letnim.
7. Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych.
8. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktycznych.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz sposoby ich realizacji:

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym odpowiedniej oferty pomocy terapeutycznej. Działania realizowane w ramach tego zadania będą miały na celu ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze szkodliwego picia, poprawę stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób nadużywających alkohol.

Realizacja zadania polegać będzie na:

1. Współpracy z zakładami leczenia odwykowego wspomagającymi proces zdrowienia osób uzależnionych.
2. Utrzymaniu działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
3. Opłaceniu kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.
4. Zakupie materiałów informacyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych.
5. Wspieraniu działalności środowiskowej w zakresie wzajemnej pomocy osób z problemem alkoholowym oraz pomocy dla stowarzyszeń, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji prowadzących działania profilaktyczne i terapeutyczne.
6. Dofinansowaniu Telefonu Zaufania „Niebieska Linia”, którego zadaniem jest udzielanie porad, kierowanie do profesjonalnej pomocy, motywowanie do podjęcia działań oraz udzielanie wsparcia psychologicznego.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Celem zadania jest zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii. W ramach tego zadania podejmowane będą działania sprzyjające poprawie funkcjonowania członków rodzin osób pijących szkodliwie. Rozwój działań i doskonalenie jakości pomocy udzielanej dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, podniesienie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem dzieciom z rodzin zagrożonych patologiami.

Kontynuowane będą działania skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu oferowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz promocji zdrowego stylu życia, jak również pomocy dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka. Szczególna uwaga będzie skierowana na udzielanie pomocy integrującej działania różnych instytucji w ramach powstającego na terenie gminy zespołu interdyscyplinarnego.

Zadanie będzie realizowane poprzez:

- 1.** Wspieranie procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty” w policji, pomocy społecznej, a także wdrażanie tych procedur w gminnych komisjach rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 2.** Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem uzależnień oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, wychowawców świetlic.
- 3.** Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym.
- 4.** Organizowanie i dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy z uzależnieniami.
- 5.** Finansowanie prowadzenia zajęć promujących zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży.
- 6.** Wspieranie Grupy Wsparcia „Ocalenie” oraz zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych.
- 7.** Prowadzenie działań edukacyjnych służących zmniejszaniu skali zaburzeń życia rodzinnego, w szczególności wynikających z problemu alkoholu i narkomanii, przygotowanie materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- 8.** Współpraca z Ośrodkiem Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej w Grudziądzu – łagodzenie skutków związanych z przemocą domową i w związku z tym ewentualnym, chwilowym brakiem dachu nad głową poprzez zapewnienie usług hotelowych oraz dofinansowanie realizowanych programów skierowanych do osób zatrzymanych w izbie.

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, którą na mocy art. 41 ust. 3 oraz art. 25 i art. 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, powołuje Wójt, a na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Zgodnie z art. 24 ustawy postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

Celem instytucji sądowego zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego jest motywowanie do podjęcia terapii uzależnienia. Podstawę prawną zobowiązania do leczenia stanowią artykuły od 24 do 36 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zobowiązanie nie ma charakteru przymusu prawnego. Przymus stosowany jest na etapie doprowadzania osoby uzależnionej od alkoholu na badanie przez biegłego, na rozprawę w sądzie i do zakładu leczniczego na podjęcie kuracji, jeśli odmawia ona współpracy. Nie ma jednak możliwości prawnych ani organizacyjnych zatrzymania pacjenta w zakładzie lecznictwa odwykowej wbrew jego woli. Do przyjęcia zgłoszenia i wszczęcia postępowania zobowiązana jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych właściwa dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby, której dotyczy postępowanie.

Gmina Drzycim objęta jest działaniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja składa się z 6 osób będących profesjonalistami przygotowanymi do działania w sferze problemów alkoholowych, mającymi w swojej pracy zawodowej bezpośredni kontakt z osobami uzależnionymi lub ich rodzinami.

Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- a. przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek art. 24 ustawy;
- b. wezwanie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania działań wymienionych w art. 24 ustawy i/lub poddania się leczeniu odwykowemu;
- c. motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- d. jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, uzasadnione jest skierowanie takiej osoby na badanie przez biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego;
- e. przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłego;
- f. złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do sądu rejonowego właściwego miejscu zamieszkania lub pobytu osoby, której postępowanie dotyczy;
- g. opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy;
- h. prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazów sprzedaży osobom nieletnim;
- i. kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci;
- j. monitorowanie przebiegu leczenia;
- k. zlecenie przeprowadzenia badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- l. udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego powołanego zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2010 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*;
- m. udział członków komisji w szkoleniach dotyczących profilaktyki uzależnień.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Celem zadania jest wdrażanie, upowszechnianie oraz poszerzenie działań profilaktycznych opartych na skutecznych strategiach oddziaływań, zwiększenie intensywności działań nastawionych na ograniczanie picia alkoholu oraz działań ograniczających ryzyko picia. Ponadto wspieranie kampanii edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat szkód wynikających z picia alkoholu. Celem jest także zwiększanie kompetencji wychowawczych rodziców, ich edukacja oraz szkolenie osób pracujących z dziećmi, aby mogli w efektywny sposób przekazywać wiedzę na temat uzależnień. Inicjatywy, które planujemy podejmować będą miały na celu edukowanie, uświadamianie i kształtowanie prawidłowych postaw, zdolności do dokonywania wyborów oraz oferowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Stosowane będą różne metody i programy uwzględniające profilaktykę, które będą miały na celu osłabienie czynników ryzyka a wzmocnienie czynników chroniących. W ramach tego zadania będą realizowane jak w latach ubiegłych kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promocję zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień.

Zadania będą odbywać się w szczególności poprzez:

1. Wspieranie i organizowanie lokalnych działań, kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem narkomanii, organizowanie festynów, dni trzeźwości.
2. Zakup materiałów edukacyjnych oraz dystrybucja wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców, pracowników służby zdrowia, pomocy społecznej, nauczycieli, rodziców, policjantów, klientów Punktu Konsultacyjnego – broszur, plakatów, ulotek, gadżetów profilaktycznych.
3. Organizacja konferencji, seminariów i szkoleń dla różnych grup zawodowych z zakresu profilaktyki, wiedzy o chorobie alkoholowej oraz narkomanii, pracujących w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom i osobom z problemem alkoholowy.
4. Prowadzenie działalności przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców – kampanie edukacyjne, związane z promowaniem trzeźwości kierowców.
5. Dofinansowanie wycieczek szkolnych, obozów sportowych, rajdów oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonego z realizacją celów profilaktycznych, edukacyjnych i zdrowotnych a także rekreacyjno-sportowych.

6. Finansowanie świetlicy środowiskowej działającej na terenie naszej gminy, w której są realizowane programy profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym.

7. Wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym i dofinansowanie różnych form zajęć oraz imprez masowych promujących zdrowy i trzeźwy styl życia.

8. Organizowanie działań przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

10. Kontynuowanie udziału w corocznych kampaniach oraz wzięcie udziału w nowych:

- „Zachowaj trzeźwy umysł”
- „Kocham-Reaguję”
- „Sprawdź czy Twoje picie jest bezpieczne”
- „Pozory mylą, dowód nie”

11. Wspieranie lokalnych i ponad lokalnych inicjatyw i przedsięwzięć mających charakter działań profilaktycznych ukazujących pozytywne postawy i szerzenie zdrowego, bezpiecznego i trzeźwego życia oraz spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe.

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz związanych z narkomanią.

Celem zadania jest doskonalenie oraz kontynuowanie współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Współpraca będzie polegała na wspieraniu finansowym oraz merytorycznym. Ważnym zadaniem będzie wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich, które spełniają bardzo ważną rolę w procesie pomocy osobom uzależnionym.

Realizacja zadania będzie odbywać się poprzez:

1. Wspieranie finansowe działalności instytucji oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii, propagujących zdrowy styl życia oraz prowadzących działania profilaktyczne.

2. Udzielanie pomocy organizacyjnej instytucjom, których celem jest krzewienie abstynencji od środków psychoaktywnych, zapewnienie profesjonalnej pomocy terapeutycznej.

3. Współpraca z instytucjami kulturalnymi, sportowymi i oświatowymi w zakresie gospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży.

4. Współpraca i wspieranie stowarzyszeń abstynenckich, ruchów samopomocowych oraz grup wsparcia, współdziałanie w zakresie propagowania stylu życia bez uzależnień.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w szczególności z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i zakazu sprzedaży alkoholu osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt, pod zastaw i występowanie z wnioskiem w tych sprawach przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

2. Reagowanie na interwencje mieszkańców i innych organów uprawnionych do kontroli dotyczące naruszania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Działalność kontrolna w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych, która wynika z art. 79 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 z póź. zm.).

Zasady wynagradzania członków komisji

1. Wynagrodzenie za pracę na posiedzeniach komisji oraz za wykonywanie innych prac wynikających z zadań komisji, zleconych przez przewodniczącego komisji, organu gminy lub Wójta, będzie wynosiło 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest lista płac. W aktach komisji umieszcza się listę obecności bądź notatkę o wykonaniu zadania poza terenem gminy lub na terenie gminy, jeżeli niezbędne jest użycie samochodu prywatnego do celów służbowych, przysługuje dodatkowo zwrot kosztów podróży określony w odrębnych przepisach.

Przewiduje się w ciągu roku budżetowego zmiany w zakresie działań i kwot wydatkowanych na ich realizację w związku ze zmianami ustawowymi oraz zmianami w zakresie wpływów z tytułu opłat za wydane zezwolenia.

Realizacja Programu

Program realizuje Urząd Gminy w Drzycimiu za pośrednictwem Koordynatora Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w uzgodnieniu z Wójtem Gminy Drzycim.

Przewodniczący Rady Gminy

Józef Gawrych